

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Hét nagy gyári tűz a fővárosban*

Forrás: *Pesti Napló*

Bn 1923. 6. 9.

Tárgy

614.84

Hely

Idő

'1923'

Személy

Helyszín

Székesfővárosi biznyomda 1922

Két nagy gyári tűz a fővárosban

Másfélmilliárd kárt okoztak a lángok

(Saját tudósítónktól.) Pénteken este, körülbelül egyidőben nagy tűz pusztított a fővárosban és Újpesten. Kint Erzsébetfalva határában, a Kén ucca 5. szám alatt lévő *Hungária Műtrágyagyár Rt.* egyik raktárépülete pillanatok alatt leégett, Újpesten pedig az Ó ucca 2. szám alatt lévő *Just Izzólámpa és Villamossági Gyár Rt.* háromemeletes raktárépülete lett a tűz martalékává. A két gyárban dült tűz közel másfélmilliárd koronányi kárt okozott.

Kigyulladt a Hungária műtrágyagyár

Délután 5 óra 55 perckor jelentették a központi tűzörségnek, hogy a *Hungária Kénsav és Műtrágyagyár* Kén ucca 5. szám alatti telepén tűz ütött ki. A tűzoltóság nagy készültséggel vonult ki, mert a tűz továbbterjedése igen veszélyes lehetett volna. *Breuer* Szilárd tűzoltóparancsnok és *Blaschnek* Hugó tűzoltóparancsnok vezetésével kivonult a központi tűzoltóság, a IV., V., VIII. és IX. kerületi tűzoltók két gőzfecskendővel és három motoros fecskendővel. A tűz keletkezése után a gyári tűzoltóság azonnal hozzálátott az oltáshoz a gyár stabilberendezésű szivattyúján, a tűz azonban oly gyorsan terjedt tovább, hogy a hatalmas raktárépület pillanatok alatt lángborult és néhány perc múlva már össze is dőlt.

A tűz, mint utólag megállapították, a gyártelep déli oldalán lévő úgynevezett pörkraktárban keletkezett. Ez egy kis fabódé volt, amely vasoxid feldolgozására épült. Ez a kis raktárhelyiség pillanatok alatt lángborult, a szél innen a lángokat átvitte a mellette lévő nagy raktárépületekre, mely emeletnyi magasságban 8000 négyzetméter nagyságú területen épült. A raktárban kilencszáz vagon műtrágya volt felhalmozva, aminek az értéke közel kétszázötvenmillió korona.

A tűz olyan gyorsan pusztított, hogy a gyár igazgatóinak az előadása szerint, amikor meglátták, hogy a pörkraktárban fölsapódtak a lángok, ők az irodába szaladtak, hogy a tűzoltókat értesítsék, akkor már a nagy raktárépületet teljesen elborították a lángok. A tűzoltókat a közelben lévő ferencvárosi pályaudvar főnöksége értesítette a tüzesetről és ő már azt jelentette, hogy az egész épület lángokban áll.

Amikor a tűzoltók kiérkeztek a helyszínére, minden munkájukkal azon igyekeztek, hogy a többi épületet megmentésük a tüztől. Miután a műtrágya a tűzben nem ég el, a tüzet nem is táplálja, a már

rombadőlt raktárnak csak a széleit vették vízfecskendővel munka alá, hogy innen ne terjedjen a tűz a szomszédos épületekre. Az elpusztult raktárhelyiség és az előtte levő kőépület között vasúti sín volt, amelyen nyolc vasúti kocsi állott. Ezeket sikerült eltávolítani helyükről és kisebb rongálódások árán megmenteni.

A raktártelep égése borzalmasan szép látványt nyújtott. Az aránylag nagy területen halmokban állott a felhalmozott műtrágya, amelynek a tetején a raktárépület fagerendái égtek magasra csapó lángokkal. Az egész területen végighullámoztak a lángok s odacsődítették a környék lakosságát. Körülbelül tízezer főnyi tömeg verődött össze hamarjában, amely körülvette az égő területet és megnehezítette a tűzoltók munkáját. A kivezényelt nagyszámú rendőrlégénység a tömeget már nem is tudta fékentartani, úgyhogy a közelből egy század katonaságot kellett kirendelni, akik aztán rohamlépésekben körülvették a gyártelepet és így tisztították meg a környéket a kíváncsiaktól.

Veszélyben a kénsavtorony

A tűz közben fenyegetni kezdte a szomszédos kőből épült raktárépületet is és a tetejének a szélét már meg is gyújtotta. A tűzoltók azonban nagy munka árán, de megátolták a továbbterjedést. Az elpusztult raktárépülettől nyugat felé három fából épült kénsavtorony áll, amelyben óriási mennyiségű vitriol van felraktározva. Ha a tűz elérte volna ezt a három tornyot is, a legveszélyesebb helyzet állott volna elő, mert a vitriol a tűzoltók testi épségét veszélyeztette s munkájukat megakadályozta volna. A tüzet hét órára sikerült már lokalizálni. Ekkor már csak a raktárépület helyén a felhalmozott műtrágyából őszkös gerendák állottak ki. Szerencse, hogy a raktárépület belső oldalán felhalmozott kén nem gyulladt meg, a kengáz a tűzoltók között rémes pusztítást végezhetett volna.

A tűzhöz kiment *Marinovich* Jenő rendőrkapitány is, azonkívül a főváros törvényhatósági bizottsági üléséről *Sipőcz* Jenő polgármester, *Folkusházy* alpolgármester, *Bárdy* és *Lobmayer* tanácsnokok és több bizottsági tag. A tűzoltóparancsnok véleménye szerint a raktár romjai az éjszaka is égni fognak. A kárt itt körülbelül egymilliárd koronára becsülik. A tűz keletkezésének okát ezideig nem sikerült megállapítani, még feltevés sincs arra vonatkozóan, hogy hogyan keletkezhetett ez a tűz. Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy a Hungária Műtrágyagyár R.-T. telepén egy-két héttel ezelőtt egy éjszaka szintén tűz ütött ki, ezt azonban sikerült azonnal eloltani.

Pusztulás a Just-izzólámpagyár telepén

Körülbelül egyidőben a Hungária kénsavgyárban keletkezett tüzzel, Újpesten tűz ütött ki a *Dr. Just Izzólámpa és Villamosgyár Rt.* Ó ucca 2. szám alatti telepén. A tűz a gyár hátsó udvarán lévő háromemeletes anyagraktárban keletkezett. Az oltást először a gyár tűzoltósága kezdte meg, később kivonult az újpesti tűzoltóság, azután segítségül jött a rákospalotai tűzoltóság, később pedig, amikor a tűz mind nagyobb arányú lett, az összes újpesti gyárak tűzoltóságai kivonultak a tűz oltásában való segédkezés céljából.

A raktárépület, ahol a tűz keletkezett, fagerendázatú kőépület, körülbelül 40 méter hosszú, 10 méter széles és benne nagyrészt gyúlékony anyagok voltak főlhalmozva, így csomagolópapír, szalmába burkált üveggörtek, hullámiemezek és csomagolódobozok. A tűz gyorsan terjedt a raktárépületben és hamarosan lángbaborította mind a három emeletet. A tűz keletkezésének idején még munkások tartózkodtak a raktárhelyiségben, úgyhogy azokat ki kellett onnan menteni. Az égő raktárépületben két egy-szobás szükséglakás is volt, amelyekben a gyáron kívülálló munkáscsaládok laktak. A két család odahaza is tartózkodott és a tűzoltók kimentették őket a lakásaikból, később pedig valamennyinek a bútorait is biztonságba helyezték a tűz elől.

Közben a lángok veszedelmesen közeledtek a raktárhelyiség mellett levő gyárépülethez is, úgyhogy a tűzoltóknak óriási munkájába került, hogy a tűz továbbterjedését megakadályozzák. A raktárt a szomszédos épülettől egy vastag tűzfal választja el, ezt áttörték és ezen keresztül becsátották a szivattyúkból vizet az égő részekre. Félnyolc óra tájban nagy robajjal beomlott az épület teteje. Később a tűz egymásután omlasztotta be a raktárépület emelezeit, úgyhogy végül csak az üres falak maradtak vissza. A gyár főbbi része azonban, a tűzoltók emberfeletti munkája folytán sértetlenül maradt. A raktárépület földszintjén és pincéjében körülbelül harminc vagón tüzelőanyag, fa és szén volt beraktározva és az üres falak között ez égett óriási lánggal. Félnyolc órakor azonban már itt is sikerült gátat vetni a tűz terjedésének, az oltási munkálatok azonban még éjszaka is tartanak és Csepreghy Pál tűzoltóőzparancsnok kijelentése szerint még hajnalig is elhúzódhatnak. Közben az Ó uccában levő szomszédos nyilvános háznak a teteje is kigyulladt, a tűzoltók azonban ezt hamar eloltották, úgyhogy a tűz ott csak jelentéktelen károkat okozott.

A tűzhöz a környékből óriási tömeg özönlött, úgyhogy az újpesti rendőrkapitányságról Török László rendőrfogalmazó vezetésével rendőrcsapat vonult ki az égő gyárépület köré. A tűz oltásához az újpesti mentők is kivonultak és hat könnyebb esetben nyújtottak első segítséget. Török Jenőné és Molnár Károlyné idegrohamot kaptak, Szabó Ferenc és Gyarmati Gábor tűzoltók elsőfokú égési sebeket szenvedtek, Gál János üvegfúró, aki az oltás munkálataiban résztvett, másodfokú égési sebeket szenvedett, Lakos Istvánnak, a Wolfner-gyár munkásának, aki segédkezett az oltásban, az égő épület egy lehalló törmeléke összenyirta karjait.

A gyár igazgatósága szerint körülbelül kétszáz millióra tehető a tűz által okozott kár, ez a kárbecslés azonban teljesen hozzávetőleges és csak a holnap nap folyamán fogják a kárt véglegesen megállapítani. A kár egyébként biztosítás révén megtérül. Az üzem folytatását a tűzvész pusztítása nem akadályozza meg.

A tűz keletkezésének okát ezideig még nem sikerült megállapítani. Holnap délután hat órakor száll ki a helyszínen a tűzvizsgáló bizottság, amely ezt tisztázni fogja.

Még egy tűz

Volt egy harmadik tűz is ma a Lámpárugyár Rt. Erzsébet körüli üzlethelyiségének pincéjében. A tűz egészen kisméretű volt és jelentőséget csak az ad neki, hogy a pincében, az uccai szellőztető alatt összegyűjtött szalmát az uccáról gyújtották meg, ami a szándékos gyújtogatás látszatát kelti.